

**Talousvaliokunnan mietintö n:o 47 hallituksen esityksestä laeiksi
kirjanpitolain, osakeyhtiölain 11 ja 12 luvun sekä osuuskuntalain
muuttamisesta**

Eduskunta on lähettänyt 4 päivänä syyskuuta 1992 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 111 laeiksi kirjanpitolain, osakeyhtiölain 11 ja 12 luvun sekä osuuskuntalain muuttamisesta.

Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Rauno Vanhanen kauppaja- ja teollisuusministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Tiina Astola oikeusministeriöstä, osastopäällikkö Oscar Wilder ja jaostopäällikkö Sakari Kauppinen patentti- ja rekisterihallituksesta, rikosylitarkastaja Markku Salminen keskusrikospoliisista, kirjanpitolautakunnan sihteeri Eero Prepula, apulaisosastopäällikkö Hannele Rantalassila Keskuskauppakamarista, puheenjohtaja Timo Rantanen, varapuheenjohtaja Seppo Laine ja toiminnanjohtaja Ulla Partanen Kirjanpitoimistojen Liitosta, talouspoliittinen asiamies Päivi Rätty Teollisuuden Keskusliitosta, lakimies Katariina Pitkänen Suomen Yrittäjien Keskusliitosta, varapuheenjohtaja Eero Suomela KHT-yhdistyksestä, varapuheenjohtaja Ritva Salomaa Tilintarkastajayhdistys HTM:stä ja varatuomari Markku Järvenoja Veronmaksajain Keskusliitosta. Lisäksi valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon Pienteollisuuden Keskusliitolta.

Hallituksen esitys

Esityksellä on tarkoitus yhdenmukaistaa tilinpäätöstä koskevat säännökset EY:n lainsäädännön kanssa. Ehdotetut muutokset perustuvat voimassa olevassa lainsäädännössämme noudatettuun teoriaan.

Kirjanpitolakiehdotuksen mukaan tilinpäätöksen yleisenä vaatimuksena on, että tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tämä "true and fair view" -periaate sisältyy EY:n direktiiveihin.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka nykyistä laajemmin mahdollistaa kirjanpitovelvollisen tuotannosta aiheutuvien kiinteiden menojen lukemisen hankintamenoon.

Pitkän valmistusajan vaativasta suoritteesta syntyvä tulo saadaan kirjata tuotoksi valmistusasteen perusteella. Suoritteesta kertyvän erilliskatteen tulee tällöin olla luotettavalla tavalla ennakoitavissa.

Käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan sekä muut pitkävaikutteiset aktivoituvat menot kirjataan poistoina vaikutusaikaan suunnitelman mukaan.

Tuotoista vähennetään ne vastaiset menot, joiden suorittamiseen kirjanpitovelvollinen on sitoutunut ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa. Tuotoista vähennetään myös ne vastaiset menetykset, joiden toteutumista on pidettävä ilmeisenä.

Ulkomaanrahan määräiset saamiset, velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin.

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä ilmoitettavia tietoja koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi ja tarkistettavaksi.

Konsernitalinpäätöstä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi tarkistettuina osakeyhtiölaista kirjanpitolakiin. Konsernitalinpäätöksen laatimisvelvollisuus laajenee koskemaan osakeyhtiön lisäksi myös muita yhteisömuotoja.

Kirjanpitolain muutoksesta johtuen ehdotetaan myös osakeyhtiölain tilinpäätöstä ja konsernitalinpäätöstä sekä voitonjakoa ja yhtiön varojen muuta käyttöä koskevia säännöksiä tarkistettavaksi ja täsmennettäväksi.

Osuuskuntalakiin ehdotetut muutokset koskevat konsernitalinpäätöksen ohella arvonkorotuksen peruuttamista ja tilinpäätöksen julkistamisvelvollisuutta.

Valiokunnan kannanotot

Kirjanpitolaki

Lakiehdotuksen 9 §:n 2 momentin mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitolovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tuloslaskelman ja taseen liitteenä on ilmoitettava tätä varten tarpeelliset lisätiedot.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että hyvän kirjanpitotavan mukaan tilinpäätöksen tulee antaa myös oikea ja riittävä kuva kirjanpitolovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös saattaa antaa harhaanjohtavan kuvan, vaikka se antaa oikeat ja riittävät tiedot. Rikoslain kirjanpitorikoksia koskevien säännösten mukaan kirjanpitorikokseen syyllistyy kirjanpitolovelvollinen, joka laissa säädetyin tavoin olennaisesti vaikeuttaa oikean ja riittävän kuvan saamista kirjanpitolovelvollisen toiminnan taloudellisesta tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Säännösten asianmukaisuutta tuleekin seurata, jotta tilinpäätösinformaatio antaa myös oikean kuvan kirjanpitolovelvollisen asemasta.

Kirjanpitolainsäädännön ohella myös verolainsäädäntöä tulee valiokunnan mielestä kehittää siten, että verotuksella ei ohjata tilinpäätöksen laadintaa. Jos verotuksessa ei hyväksytyä kirjanpitolainsäädännön sallimia ratkaisuja, se saattaa johtaa etsimään ratkaisuja, joista loppujen lopuksi kärsivät sekä kirjanpitolovelvollinen että verottaja.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi antaa kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevia tarkempia määräyksiä laissa säädetyissä tapauksissa. Kauppa- ja teollisuusministeriön yhteydessä on kirjanpitolautakunta, joka voi antaa viranomaisen, elinkeinonharjoittajien järjestön tai kirjanpitolovelvollisen hakemuksesta ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain soveltamisesta. Lautakunta voi antaa kauppa- ja teollisuusministeriön välityksellä myös yleisiä neuvoja ja ohjeita kirjanpitolain soveltamisesta ja kirjanpidon pitämisestä, milloin lautakunta yhdenmukaisen hyvän kirjanpitotavan edistämiseksi katsoo siihen olevan aihetta.

Kirjanpitolainsäädännössä ei pystytty reagoimaan riittävällä nopeudella talouselämässä tapahtuviin muutoksiin. Tämän vuoksi kirjanpidon ja tilinpäätöksen liian yksityiskohtainen sääntely ei kaikilta osin ole tarkoituksenmukaista. Valiokunta korostaakin kauppa- ja teolli-

suusministeriön ja erityisesti kirjanpitolautakunnan aktiivisuutta antaa kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevia määräyksiä, neuvoja ja ohjeita. Ministeriön on huolehdittava kirjanpitolautakunnan toimintaedellytyksistä, jotta se voi täyttää tehtävänsä.

Valiokunta ehdottaa, että kirjanpitolakiehdotukseen tehdään seuraavat muutokset:

13 §: Pykälässä säädetään, että hankintamenoa luetaan hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot.

Saman pykälän 2 momentin mukaan edellä mainitusta saadaan poiketa siten, että hankintamenoa luetaan lisäksi siihen kohdistuva osuus hyödykkeen hankintaan ja valmistukseen liittyvistä kiinteistä menoista. Poikkeamisen edellytyksenä on, että hyödykkeen hankintaan ja valmistukseen liittyvien kiinteiden menojen määrä hankintamenoa nähden on olennainen ja että se kirjanpitolovelvollisen toiminnan laajuuteen nähden on perusteltua.

Valiokunta ehdottaa, että 2 momentissa oleva poikkeussäännöksen soveltamista rajoittava kirjanpitolovelvollisen toiminnan laajuutta koskeva ehto poistetaan, koska sen soveltaminen käytännössä saattaa tuottaa ongelmia. Säännös sallii poikkeamisen sellaisissa yrityksissä, joissa sitä säännökseen jäävän ehdon mukaan pidetään tarkoituksenmukaisena.

15 §:n 2 mom.: Tässä momentissa säädetään ulkomaanrahan määräisten saamisten, velkojen ja muiden sitoumusten muuttamisesta Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan kurssiin.

Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että pitkäaikaisia ulkomaanrahan määräisiä saamia ja velkoja ei ole pakko muuttaa Suomen rahaksi tilinpäätöspäivän kurssiin, vaan ne saadaan muuttaa Suomen rahaksi Suomen Pankin saamisen tai velan syntymispäivänä noteeraamaan kurssiin. Näin vältetään tilinpäätöksen sattumanvaraisuus ja epärealistisuus valuuttamarkkinoilla tapahtuneiden merkittävien vaihtelujen johdosta. Toteutumattomien kurssitappioiden tulosvaikutteinen kirjaaminen saattaisi entisestään vaikeuttaa etenkin pienten ja keski suurten yritysten toimintaa.

Edellä esitetyllä muutoksella ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa laskennallisten kurssierojen kirjaamisen osalta voimassa olevaa hyvää kirjanpitolapaa. Niinpä ulkomaanrahan määrällisen velan lisääntyneenä olennaisesti esimerkiksi devalvaation johdosta myös pitkäaikainen velka on suotavaa muuttaa Suomen rahaksi tilinpäätö-

töspäivän kurssin mukaan, mutta syntyvä kursitappio voitaisiin tällöin kirjata tuloslaskelman sijasta taseeseen arvostuseräksi.

16 §:n uusi 6 mom.: Lakiehdotuksen 16 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään poistojen kirjaamisesta kuluksi suunnitelman mukaan. EY:n tilinpäätösdirektiivissä ilmaistaan epäsuorasti poistosuunnitelman ylittävien poistojen sallittavuus. Valiokunta ehdottaakin, että pykälään lisätään uusi 6 momentti, jonka mukaan kirjanpitolovelvollinen, jonka on kirjattava poistot suunnitelman mukaan, saa erityisistä syistä kirjata poistosuunnitelman ylittäviä poistoja. Kirjanpitolautakunnan tulee laatia ohjeet siitä, millaisissa tilanteissa voidaan kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja.

Voimassa oleva laki on sallinut yritysten poistaa käyttömaisuuden hankintamenot ja muut pitkävaikutteiset menot joustavasti. Laskusuhdanteen aikana joustomahdollisuus on osoittautunut tärkeäksi. Vaikka lakiehdotukseen sisältyviä suunnitelman mukaisia poistoja on pidettävä oikeana linjana ja poistosuunnitelmia voidaan ja tulee tarpeen mukaan muuttaa, voi pakottavasta säännöksestä aiheutua merkittäviä haittoja pk-sektorille. Suunnitelman mukaisiin poistoihin siirtyminen merkitsee myös huomattavia lisävaatimuksia pienten ja keskisuurten yritysten laskentajärjestelmille.

Edellä olevan perusteella valiokunta edellyttää, että hallitus seuraa nyt säädettyä kirjanpitolaian soveltamista erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten osalta siten, että lain asettaman vähimmäisvaatimuksen tulkinnassa ja soveltamiskäytännössä otetaan huomioon riittävästi näiden yritysten erityisasema.

19 §:n 2 mom.: Tilinpäätösdirektiivin mukaan tuloslaskelmaan ei ole merkittävä omina kuluverinään myyntiä vastaavia hankintakuluja vaan lähinnä liiketoiminnan kulut. Valiokunta ehdottaa tehtäväksi vastaavan muutoksen lakiehdotukseen.

Edellä 16 §:ään lisättäväksi ehdotettuun uuteen 6 momenttiin liittyen säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että tuloslaskelmaan on merkittävä tuotoista vähennettyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus.

20 §:n 1 mom.: Myös tähän taseen sisältöä koskevaan momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan vastattaviin on merkittävä tuotoista vähennettyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus.

21 §:n 2 kohta: Mainittua kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi tilinpäätösdirektiivin mukai-

sesti siten, että tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on ilmoitettava henkilösi- vukuluina erikseen eläkekulut.

22 b §:n 2 mom.: Säännökseen ehdotetaan tehtäväksi kielellinen korjaus.

22 c §:n 1 ja 5 mom. sekä 35 §: Niin sanottu vähemmistöomistus konsernin tytäryhtiöissä on voimassa olevan lain sekä ehdotuksen mukaan merkittävä konsernitaseeseen omana eränään. Vakiintuneen käytännön ja kirjanpitolautakunnan antaman yleisohjeen mukaan myös konsernituloslaskelmassa on vastaavasti erotettava vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta. Lakiehdotuksen 22 c §:ään ehdotetaan vakiintunutta käytäntöä vastaavasti lisättäväksi maininta, jonka mukaan konsernituloslaskelmassa on vähennettävä ulkopuolisten omistusta vastaavat osuudet tytäryritysten tuloksista.

Valiokunta ehdottaa lisäksi täsmennettäväksi kauppa- ja teollisuusministeriön sekä kirjanpitolautakunnan toimivaltuuksia antaa konsernitilinpäätöksen laadintaa koskevia tarkempia määräyksiä.

Voimaantulosäännöksen 3 ja 4 mom. sekä uusi 5 mom.: Voimaantulosäännöksen 3 momentissa ehdotetaan säädettyä kirjanpitolovelvollisen eläkesitoumusten kirjaamisesta "kuluksi". Valiokunta ehdottaa säännöstä täsmennettäväksi siten, että "kuluksi"-sana poistetaan, koska eläkesitoumuksista johtuvia menoja on voitu jättää kokonaan kirjaamatta.

Saman momentin säännöstä ehdotetaan vielä täydennettäväksi siten, että eläkesitoumuksista johtuva vastuu sekä eläkesäätiöille vastuuvajauksen kattamiseen suorittamatta oleva määrä on ilmoitettava taseen liitteenä, jos eläkesitoumuksista johtuvia menoja on jätetty tilinpäätöksessä kirjaamatta. Voimassa olevan lain 21 §:n 5 kohdassa on ollut vastaavanlainen säännös, joka hallituksen esityksessä on ehdotettu poistettavaksi.

Voimaantulosäännöksen 4 momentissa ehdotetaan säädettyä 16 §:n 3 ja 4 momentin soveltamisesta. Tarkoituksena on ollut, että soveltamissäännös koskee 16 §:n 4 ja 5 momenttia.

Voimaantulosäännökseen ehdotetaan vielä lisättäväksi vakuutustoimintaa harjoittavaa yritystä tai laitosta koskeva soveltamissäännös, jonka mukaan lakia sovelletaan niihin ensimmäisen kerran siltä tilikaudelta pidettävään kirjanpitoon, joka päättyy vuoden 1995 lopussa.

Voimaantulon lykkäystarve tältä osin johtuu siitä, että tarkoituksena on saattaa vakuutusyritysten tilinpäätöksistä ja konsernitilinpäätöksis-

tä annetun direktiivin edellyttämä sääntely kailta osin voimaan vasta vuoden 1995 alusta.

Säännöksessä tarkoitettuja vakuutustoimintaa harjoittavia yrityksiä ja laitoksia ovat vakuutusyhtiö, vakuutusyhdistys, avustuskassa, eläkesäätiö sekä lailla perustetut vakuutuslaitokset, joita ovat merimieseläkekassa, työeläkekassa, maatalousyrittäjien eläkelaitos ja esiintyvien taiteilijoiden eläkelaitos.

Osakeyhtiölaki

Lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen ehdotetaan lisättäväksi vastaavanlainen vakuu-

tusyhtiöitä koskeva soveltamissäännös kuin kirjanpitolakiehdotukseen.

Osuuskuntalaki

Valiokunnalla ei ole huomautettavaa tämän lakiehdotuksen sisällön johdosta. Valiokunta ehdottaakin, että se hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

*että 3. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja
että 1. ja 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvina:*

1.

Laki

kirjanpitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 10 päivänä elokuuta 1973 annetun kirjanpitolain (655/73) 9 ja 13 §, 15 §:n 2 momentti, 16—18 §, 19 §:n 2 momentti, 20 §:n 1 momentti, 21 §, 33 §:n 1 momentti ja 35 §,

sellaisina kuin niistä ovat 15 §:n 2 momentti 17 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa (994/76), 16 § osittain muutettuna 21 päivänä marraskuuta 1986 annetulla lailla (820/86), 21 § osittain muutettuna mainitulla 17 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla, 33 §:n 1 momentti 5 päivänä elokuuta 1983 annetussa laissa (689/83) ja 35 § 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1361/89), sekä

lisätään 16 §:ään uusi 6 momentti, jolloin ehdotettu 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, lakiin uusi 16 a ja 21 a §, uusi 3 a luku sekä 33 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, (poist.) seuraavasti:

9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

13 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Milloin hyödykkeen hankintaan ja valmistukseen liittyvien kiinteiden menojen määrä hankintameno on olennainen (*poist.*), saadaan 1 momentissa säädetystä poiketa siten, että hankintameno luetaan lisäksi siihen kohdistuva osuus hyödykkeen hankintaan ja valmistukseen liittyvistä kiinteistä menoista.

15 §

Ulkomaanrahan määräiset saamiset samoin kuin ulkomaanrahan määräiset velat ja muut sitoumukset muutetaan Suomen rahaksi Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaan

kurssiin. *Mikäli saaminen tai velka erääntyy maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua tilinpäätöspäivästä, se saadaan muuttaa Suomen rahaksi kurssiin, jonka Suomen Pankki on noteerannut saamisen tai velan syntymispäivänä. Jos ulkomaanrahan määräiset saamiset tai velat taikka muut sitoumukset on sopimuksilla tai muutoin sidottu tiettyyn kurssiin, ne saadaan muuttaa Suomen rahaksi sitä noudattaen.*

16 §

(1—5 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Kirjanpitolovelvollinen, jonka on kirjattava poistot suunnitelman mukaan, saa, jos siihen on erityistä syytä, kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja.

(7 mom. kuten hallituksen esityksen 6 mom.)

16 a, 17 ja 18 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

19 §

Tuloslaskelmaan on asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla erikseen merkittävä kokonaistuotot tai liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot sekä kulut riittävästi eriteltyinä. Siihen on merkittävä omana tuottoeränään rahoitustuotot sekä omina kuluerinään *liiketoiminnan* kulut samoin kuin rahoituskulut, *tuotoista vähennettyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus* sekä 17 §:ssä tarkoitettujen vapaaehtoisten varausten muutos ja välittömät verot. Satunnaiset tuotot ja kulut on ilmoitettava erikseen tuloslaskelmassa.

20 §

Taseeseen on riittävästi eriteltyinä merkittävä asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla vastaaviin käyttöomaisuuden hankintamenojen ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistamaton osa sekä arvostuserät samoin kuin vaihto-omaisuuden aktivoitunut hankintamenot ja rahoitusomaisuus sekä sijoitukset. Vastattaviin on merkittävä oma pääoma, *tuotoista vähennettyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus*, pakolliset ja vapaaehtoiset varaukset, arvostuserät sekä vieras pääoma jaoteltuna pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Tilikauden voitto ilmoitetaan erikseen oman pääoman lisäyksenä ja tappio sen vähennyksenä.

21 §

Tuloslaskelmassa tai taseessa taikka niiden liitteenä on ilmoitettava:

- (1 kohta kuten hallituksen esityksessä)
- 2) tilikauden palkat ja rahapalkkaan rinnastettavien luontoisetujen yhteenlaskettu raharvo sekä *eläkekulut ja muut* henkilösivukulut;
- (3—11 kohta kuten hallituksen esityksessä)

21 a §
(Kuten hallituksen esityksessä)

3 a luku

Konsernitilinpäätös

22 a §
(Kuten hallituksen esityksessä)

22 b §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Määräämisvaltasuhde on myös, jos kirjanpitovelvollisella yhdessä yhden tai useamman tytäryrityksen kanssa taikka *tytäryrityksellä* yksin tai yhdessä muiden tytäryritysten kanssa on edellä tarkoitettu määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

22 c §

Konsernitilinpäätös on laadittava emoyrityksen ja tytäryritysten (konserniyritysten) tuloslaskelmien ja taseiden sekä niiden liitteenä ilmoitettavien tietojen yhdistelminä hyvän kirjanpitotavan ja sen mukaan kuin *kauppa- ja teollisuusministeriö tarkemmin määrää*. Konsernituloslaskelman tulee osoittaa konsernin tulos tilikaudelta sen jälkeen, kun konsernin sisäiset tuotot ja kulut sekä sisäinen voitonjako ja *ulkopuolisten omistusta vastaavat osuudet tytäryritysten tulokista* on vähennetty. Konsernitaseeseen tulee osoittaa konsernin oma pääoma sen jälkeen, kun konserniyritysten keskinäiset saamiset ja velat sekä keskinäinen omistus on vähennetty ja ulkopuolisten omistusta tytäryrityksissä vastaavat osuudet on merkitty taseeseen omana eränä.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos konserniyrityksellä on *yksin tai yhdessä muiden samaan konserniin kuuluvien yritysten kanssa* merkittävä omistusosuus ja kirjanpitoasetuksessa tarkemmin *säädettävällä* tavalla huomattava vaikutusvalta toisessa liiketoimintaa harjoittavassa kirjanpitovelvollisessa (osakuusyritys), tulee viimeksi mainitun kirjanpitovelvollisen tilinpäätöksen tiedot yhdistellä konsernitilinpäätökseen sen mukaan kuin *kauppa- ja teollisuusministeriö* tarkemmin määrää.

(6 mom. kuten hallituksen esityksessä)

22 d ja 33 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

35 §

Kirjanpitolautakunta voi erityisistä syistä määräajaksi myöntää yksittäistapauksissa tai toimialoittain poikkeuksia 9 §:n 3 momentin, 19—21 a §:n, 22 a §:n 1 momentin, 22 c §:n 3 momentin, 22 d §:n, 25 §:n 1 ja 2 momentin sekä 29 ja 30 §:n säännöksistä.

(2 mom. *poist.*)

Voimaantulosäännös
(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Kirjanpitovelvollisen eläkesitoumuksista johtuvat menot, jotka ennen tämän lain voimaantuloa on voitu jättää (*poist.*) kirjaamatta, on kirjattava (*poist.*) viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2000 päättyvän tilikauden tilinpäätöksessä. Mikäli eläkesitoumuksista johtuvia menoja on jätetty tilinpäätöksessä kirjaamatta, on taseen liitteenä ilmoitettava eläkesitoumuksista johtuva vastuu sekä eläkesäätiölle sen vastuuvajauksen kattamiseen suorittamatta oleva määrä.

Kirjanpitovelvollisen tulee soveltaa 16 §:n 4 ja

5 momenttia viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1995 tai sitä ennen päättyvän tilikauden tilinpäätöksessä siltä osin kuin ne edellyttävät käyttöomaisuuden hankintamenon ja muiden pitkävaikutteisten menojen kirjaamista poistoina kuluiksi suunnitelman mukaan.

Tätä lakia sovelletaan vakuustustoimintaa harjoittavaan yritykseen tai laitokseen ensimmäisen kerran siltä tilikaudelta pidettävään kirjanpitoon, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1995.

(6 mom. kuten hallituksen esityksen 5 mom.)

2.

Laki

osakeyhtiölain 11 ja 12 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 29 päivänä syyskuuta 1978 annetun osakeyhtiölain (734/78) 11 luvun 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 momentti ja 7 §:n 1 momentti, näistä 7 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 5 päivänä elokuuta 1983 annetussa laissa (687/83), *muutetaan* 11 luvun 1 §, 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 kohta, 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 10—12 § ja 14 §:n 1 ja 2 momentti sekä 12 luvun 2 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 11 luvun 4 §:n 1 momentti mainitussa 5 päivänä elokuuta 1983 annetussa laissa sekä 14 §:n 1 ja 2 momentti 10 päivänä kesäkuuta 1988 annetussa laissa (501/88), sekä *lisätään* 11 luvun 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 5 päivänä elokuuta 1983 annetulla lailla, uusi 6 kohta ja 9 §:ään, sellaisena kuin se on 12 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa laissa (504/92), uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 ja 6 momentti siirtyvät 7 ja 8 momentiksi, seuraavasti:

11 luku

Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös

1—4, 6, 8—12 ja 14 §
 (Kuten hallituksen esityksessä)

12 luku

Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

2 §
 (Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)
Tätä lakia sovelletaan vakuutusyhtiöön ensimmäisen kerran siltä tilikaudelta pidettävään kirjanpitoon, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1995.

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, varapuheenjohtaja Björkenheim, jäsenet Jans-

son, Jurva, Jääskeläinen, Korhonen, Laivoranta, J. Leppänen, Linnainmaa, Lipponen, Luhtanen, Paloheimo, Saastamoinen ja Vuoristo.